

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Dissertatio Qvarta. De Iubileo Christiano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

publicâ prorsus extincta est; eiectione ipsi à facie Domini, instar pro-
fugi Caini, toto orbe exules, sine Rege, sine Sacerdote, sine Sacrificio,
sine Templo, perpetuo in luctu & mœre tot iam sæculis degunt, sine
vllâ spe latitiæ aut iubilationis.

*Iudaorum
Iubileus
cum Re-
publicâ
extinctus.*

DISSERTATIO QVARTA.

De Iubileo Christiano.

AD Christianum tandem Iubileum ventum est. plausus date & Christo
latitiæ signa.

*Aurea centeno consurgunt sæcula Phæbo,
Et radiat cæleste iubar. Miserratus ab alto
Filius æterni Patris, de Virgine carnem
Indutus, —*

*nascente
inchoatur
Iubileus
Christia-
nus.
Iacob. Card.
de Centes.*

nostræque lucis in auras prodiens mortalis Deus, noui nobis Iubilei
auspiciu facit. Ita sentiunt, quotquot scripsere istud Hebræorum
quingagenarium solenne typum nostri gessisse; verumque Iubileum
Seruatoris aduentu sumpsisse initium. tunc pressis antea iugo legis re-
diisse libertatem filiorum Dei; tunc amissam tot sæculis cuique rediisse
cælestis Regni hereditatem. Quid, quod Historici non ignobiles tra-
didere Christum Dominum consecrasse annum Iubileum felicissimo
suo natali? dicunt enim ex Bedæ & Eusebij supputationibus natum
fuisse anno ab Orbe condito quater millesimo quinquagesimo, qui erat
octuagesimus primus mundi Iubileus. Quæ supputandi ratio si vera
(Saliano enim non probatur, qui duobus post annis natum ponit) *osten-*
deret vtique, inquit Benzoni, *veteris Iubilei figuram appositè terminatam*
in CHRISTO nascente tempore Iubilei: atque inde nouum exortum nu-
merarique cœptum Iubileum Christianorum.

*Benzon. l. 3.
de Iubil. c. 3.*

Verum nobis potius cum Nauarro placet, veterem Iubileum sacræ
Pentecostes typum fuisse, & quinquagesimum hunc diem per tot
quingagesimos annos fuisse præsignatum: eademque luce typum om-
nem ex Ecclesiæ sensu fideliter impletum; quod vetustis ipsa versibus
canit. Quare si quid Christiano, vt nunc peragitur, Hebræoque Iubi-
leo commune adhuc manet, id erit solum nomen, & mystica quædam
similitudo; quod illis corporum assertio curæ fuit, nostris animorum:
quæ verior libertas. Annorum certè diuersa à principio ratio semper
fuit: illis quinquagesimo, nostris centesimo quoque anno id solenne
repetentibus, in memoriam sacratissimi Natalis Domini: vnde fit, vt
à sæculari potius Urbis natali consuetudinem fluxisse credam. Sed pau-
lò id diligentius inuestigandum.

*Euseb. in
Chron.*

Iubilei meminit Eusebius ad annum Seueri XII. Sed an Christiani?
Fama vulgavit centesimum quemque olim fuisse Iubileum. An ab ipsis
Ecclesiæ primordiis? nonnisi coniectura est, nimium adhuc vigente su-
perstitione Gentilium. Verosimilius initium ducitur à temporibus Con-
stantini Magni: cum se palam efferre, & omnia paulatim obtinere Chri-
stiana Religio cœpit. Exemplum erat in oculis, solenne sacrum Sæcu-
larium

*Christia-
nus verosi-
militur in
Ecclesiâ
obseruatus
ab inter-
missione
Sæcula-
rium Lu-
dorum.*

larium Ludorum: quibus dum centesimum quemq; Urbis natalem tam religiosè coli viderit, an credibile est nihil cogitasse de celebrando potiùs sæculari Seruatoris Natali die; quando ab illo iam feliciùs quàm ab Urbe conditâ tempora annosq; pridem cœperant numerare? Atque ipse Constantinus, dum primus Sæculares Ludos aut vetuit aut neglexit, quid aliud voluit, quàm impias superstitiones sacro permutari instituto? gratulationem enim publicamq; lætitiã tantum abest vt tollere voluerit, vt sui ipse Imperij decennalia, vicennalia ac tricennalia dederit summo plausu: quanto solenniùs id facturùs, si in eius tempora incidisset sæcularis Regis Regum Natalis? Quem an sequentes dein coluerint Imperatores Pontificesq;e, altum apud Historicos silentium. Quod de Millesimo præsertim cum Crantzio iure optimo mirere.

Baron. Tom.
3. an. Christi
315.

Saxonie
lib. 4. c. 26.

In Schol. ad
lib. Iacobi
Card. de
Centesimo.

Tract. de
Indulg. q. 6.

De Iub. c. 9.

Lib. 8. de
Inuent. c. 1.
In Leuit. 25.

Id probat
fama vul-
gata ante
Bonifa-
cium VIII.
Benzon. de
Iubil. lib. 3.
cap. 5. & 6.

Iacob. Card.
de Centes.
cap. 3.

ipsiusq;e
factum.

Iulium Roseum inuenio asserentem, consueuisse olim centesimo quoque anno Natalis CHRISTI celebritatem esse maximam, exemplo Sæcularium Ludorum. Vulgatum esse, centesimum quemque annum à Natiuitate CHRISTI fuisse Iubileum, Ioannes Friburgensis scriptum reliquit. imò & exornatù in signi Indulgentiã à Romanis Pontificibus, etiam ante Bonifacium VIII. illorum temporum probus Historicus Ioannes Villanus auctor est. Quare & Iusto Rijcquio ita visum, singulis annis centesimis, ob sæculi *παλιγγεσιαν*, Romæ solenne aliquod fuisse, quod ceteris ex multitudine accurrentium vndique populorum & cæremniarum sanctitate celebrius esset atque præstantius: eumq;e morem à profanâ Ludorum superstitione ad veri Numinis cultum, vt alios complures, salubriter esse traductum. Certè inter causas centenariæ celebritatis, hæc à Polydoro, Cornelio nostro, aliisque Auctoribus, recensetur: vt Populus Romanus ab inani Sæcularium Ludorum celebratione reduceretur ad verum solenne Sacrum, quod in eorum locum si successit, meritò statim ab eorumdem intermissione creditur institutum. Ea certè iam olim adeò inualuerat fama, vt Ioanni Monacho Bonifacius ipse testatus sit, vnam hanc sibi fuisse causam annum Centesimum solenni decreto stabiliendi. Id suaserat ingens hominum multitudo, quæ sub annum millesimum trecentesimum è longinquis regionibus Romam sponte confluerat, non ob aliam, vt aiebant, quàm Centesimi anni celebritatem. repertusq;e est senex centenarius maior, profectus è Galliis, vt scribit Iacobus Cardinalis oculatus testis, qui coram Pontifice ceterisque Patribus testatus est, ad eam superiore sæculo paterno se exemplo verbisque commonitum: pluresq;e tum è Gallis tum ex Italis etiam tum superstites fuisse, ex eodem Iacobo Nauarrus habet, qui prioris Centesimi adhuc meminissent.

Quibus adductus rationibus Bonifacius, re totâ Purpuratorum Patrum examini iudicioq;e antè permisâ (& erat ipse eruditissimus, quod Annales testantur) famam illam & vulgatam passim de Centesimo fidem, ne venturis quoque sæculis incerta fluctuaret, decreto suo firmandam censuit, ad memoriam posteritatis. Professus id se facere ex fida antiquorum relatione, & nonnisi receptum scilicet antè morem scripti patrociniò communire. Quibus ex verbis Nauarrus alijq;e doctissimi Scriptores contra Polydorum, Crantzium, Volaterranum & Nouatores,

res,

res, rectè deducunt, Bonifacium VIII. non institutorem auctoremque Indulgentiarum & Iubilei, sed instauratorem tantummodò fuisse. Et innuere Platina videtur, cum ait: *Iubileum quoque idem retulit anno millesimo trecentesimo.* referimus enim quæ iam ante nos in usu fuerunt.

Illud tamen in confesso, quemadmodum ante Olympiades apud Græcos temporum, ita apud Christianos tota Iubilei ratio ante Bonifacium incerta fuit. Primus ipse, quod diffitetur nemo, in ius redegit, primus decretis addidit, primus apparatu maximo peregit sub annum Domini M. CCC. eo concursu hominum ex orbe toto, ut ducenta peregrinorum millia qualibet ferè sacri anni die Romæ numerata meminerit illius ævi Scriptores; & ut Platina loquitur, *vix incedere per urbem amplam quidem & vastam liceret.*

Iubileum igitur Centesimo semper anno deinceps celebrandum Bonifacius insculperat tabulæ marmoreæ ad Vaticanas fores; sed mortaliū commodò contrahere spatia vitæ breuitas suasit. Itaque, quod mirere, ter vno sæculo variatum. Annus Centesimus Bonifacio placuerat more maiorum: Quinquagesimus Clementi VI. vereris Legis exemplo, ut verè esset re ac nomine Iubileus: Urbano VI. Trigesimus tertius; ob mysterium annorum CHRISTI, qui omnis lætitiæ ac Iubilei nobis origo est. sed hic numerus bis tantummodò obseruatus, ceteris dein Pontificibus minùs probatus est. Tandem Sixtus IV. ex decreto Pauli II. decessoris sui, viginti quinque annorum spatio definiuit, celebravitque primus; nulla ut ætas expers foret; imò & vnius hominis vita frui posset sapiùs. isque numerus communi dein approbatione receptus, etiamnum obtinet. nec sine mysterio, ut pulchrè Ryequius. Cum enim in Mosaicâ Lege, inquit, bina Iubilei sæcula centenariò quoque annorum gyro clauderentur, duas Legum tabulas mysticè referentia; meritò Christianæ felicitatis tempore, cum sacrum Dei Euangeliū quaternis scriptum voluminibus, in quatuor orbis partes propagatum est, quaterna gratiæ ac remissionis sæcula singulis redeunt Centenariis, quinque & viginti annorum periodo circumscripta. Quorum vltimum nuper publicè Orbis gratulatione peregit Urbanus VIII. Pont. Max. quem non Ecclesiæ tantum tot iam annis feliciter, sed nostræ priuatim Societati credimus in hæc tempora diuinitus reseruatam; quando illius inclyta Barberina domus, ex arce Romanâ, prima orbi quasi signum extulit Sæcularis nostri Iubilei. præcones (an ita appellari finit incredibilis eorum benignitas?) Eminentissimi Nepotes fuere; & illa Regiæ munificentæ fama, in omnem latè orbem iam peruulgata. ut qui primum à Paulo III. Farnesio sæculum ducimus, alterum ab Urbano VIII. Barberino non minùs fausto omine numeremus.

Bonifacius VIII. annum Centesimum primum redegit in ius. S. Antonin. Chron. p. 3. Jacob. Card. de Centes. Platina in Bonifac. & Polydor. l. 8. c. 1.

Clemens VI. annum Quinquagesimum fecit Iubileum. Urbanus VI. Trigesimum tertium. Sixtus IV. vigesimum quintum.

DISSER-